

RESNI GLASOVI

Izhaja dvakrat na mesec in velja za četrlet 50 kr. — Inozemci doplačajo poštino. — Za oznanila plačuje se od četrstopenjske petit-vrste po 5 kr., če se enkrat, po 4 kr., če se dvakrat in po 3 kr., če se večkrat tiska. — Sprejeti se bodo le frankovani listi. — Rokopisi se ne vračajo. Pisma in dopisi, kakor tudi reklamacije in oznanila naj se pošljejo na uredništvo, naročnina in inseratne pristojbine pa na upravništvo »Resnih Glasov« v Rudolfovo.

„Tuji ljudje“.

Kakor hitro se je Slovenstvo začelo dramiti k delu za svoj obstanek, sprevideli so njegovi dramitelji, da politično ločeni v štirih kronovinah živeči Slovenci ne morejo dosti zase opraviti.

Prva misel je tedaj bila, potem postavodaje združenje vseh Slovencev pod jedno politično upravo doseči.

Temu se je protivilo Nemstvo in Italjanstvo na mejah, Nemstvo in Lahonstvo v naših krajih, in vse zahteve v tem oziru našle so gluha ušesa.

S časom smo tudi mi to v najlepših durakordih modularno zahtevo opustili, vsaj naše glasove v tem oziru spremenili v najkrotkejši mol. — Na slovenskem Štajerskem in Primorskem se je ta zahteva po taborih in vseh zastopih, kjer je Slovenec večino imel, energično stavila, na slovenskem Kranjskem po taborih in tu in tam tudi po prošnjah, ali ne tako energično, kakor na mejah Slovenstva. Slovenskim Kranjcem se ne tiči nož germanizacije tako hudo na tilniku; močni so se; njih meščanstvo se po velikej večini slovenski govori.

V času navedenega zahtevanja pa se je razširilo spoznanje vseh Slovencev; meje, ki je nemila nam prošlost mej nas Slovence postavila, padle so saj v misljenji zavednih ljudi in kaj lepo je bilo videti, ko je vse spoznavalo, da se bojujemo za obstanek vsega naroda, ako se bijemo za slovensko solo tam ob meji na Muri ali Dravi.

Neprijazne nam vlade stiskale so nas na tla, slovenske Kranjce majorizirala je peščica Nemcev; to jih je kačilo in tedaj je bilo živo posvetovanje mej voditelji na slovenskem Štajerskem, Primorskem in Kranjskem, iz Ljubljane vozarili so se Sokolovci in peveci v slovensko-štajerske kraje. Tedaj bilo je tudi uredništvo glavnega glasila »Slovenskega Naroda« v Mariboru in naj-

boljši agitatorji, ki jih je Slovenstvo dozdej imelo, tudi tam. Uredništvo »Slovenskega Naroda« preselilo se je v Ljubljano in nastopila je Slovincem vsaj v nečem prijazna vlada.

Mirno je jelo postajati na našem političnem pozorišču glede glavne omenjene naše zahteve. V Ljubljani izhajalo je precej časopistva, ali to se je odslej s »Slovenskim Narodom« vred prav malo pečalo s štajerskimi razmerami, in mej voditelji, boritelji tam in tu se nij več občevalo toliko in v slednjem času je to občevanje popolnoma zamrlo. — »Slovenski Narod« sam je moral pred letošnjimi volitvami tožbo slovenskih Štajercev zabeležiti, ki so jo v volilnem shodu izrekli, da se slovenska Kranjska premalo ali nič ne briga za Slovenstvo na Štajerskem in drugod; — »Slovenski Narod« prinesel je se pred kratkim dopis iz Štajerskega, v kojem nek slovensk poslanec pravi da slovenski Štajerci nemajo časa, veliko politiko delati in zraven zanemarjati najvitalnejše interese Slovenstva, da jim voda že v grlo teče, da nemški »Schulverein« ne miruje, da germanizacija Slovenstva na slovenskem Štajerskem nij le prazen strah.

Po vsem tem se je hotelo reči, da mora močnejši ud politično razkosanega slovenskega organizma oslabelemu prihiteti na pomoč.

Jaz, ki to pišem, živim že kacic 8 let na slovenskem Kranjskem, več let bival sem tudi v Ljubljani. V slednjem mestu opazoval sem življenje v tem mestu. — Tako sigurne se čutijo slovenski Kranjci, da jih je veselje gledati; tako sigurne se čutijo, da ne vidijo, kako uprav v Ljubljani nemščina prodira v familije meščanov, da ne vidijo, da v socijalnem življenji, na veselicah nemški živelj veliko ulogo igra, tako sigurni, da ne vidijo, da ima velikansko gmotno moč dežele Nemstvo po bogatej kranjskej hranilnici v rokah, da bela Ljubljana se nij tako daleč, da bi slovensko gledišče le vsak teden imela, ali

da se onih par predstav, ki jih požrtvovalnost posameznih spravi na oder, le malo obiskuje.

Tako sigurni so Slovenci v Ljubljani in drugod, da se za to, kar se tam ob Dravi ali Muri ali dolenjej Savi godi, kar nič ne zmenijo. Kranjska je sakrosantna, nij mogoče jo ponemčiti, je mnenje vseh teh mož. In zdaj, ko je številno majheno Nemstvo na Kranjskem ob moč prislo, ker ga vlada ne podpira tako ko prej, — zdaj smo gospodarji v božjem, lepem raji, kdo se bo zmenil za »Štajerce«!

Zalostno je, ali resnica je, slovenski Kranjci ne vidijo radi, ako se slovenski Štajerc naseli v Kranjskej. — Nij prav, da kateri slovenski Štajerc ali Korošec notar postane v Kranjskej, ali se kdo kot advokat naseli. — Prav ozbiljno slisiš v takih slučajih v Ljubljani govoriti: Že zopet »Štajerce«!

Pa pri tem ne ostaja; mrznja proti slovenskim Štajercem, Korošcem sega tudi v javnost. — V listu dne 3. julija 1885. v dopisu iz Rudolfovega ščeval je »Slovenec«, torej list, ki bi bil jezen, ako bi se mu domoljubje odrekavalo, proti jednemu slovenskemu Štajercu ter jednemu Korošču; koja oba sta dozdej dejansko pokazala, da gorko ljubita slovenski svoj narod, — pisavsi o njih: to so tuji ljudje, ne poslušajte jih Kranjci. Kaj ne, to je kristalizirano Slovenstvo? To se ve, da sta si »Štajerce« in »Korošec« zapomnila.

Oprostite gospôda, kaj človek vé, da ste Kranjci tako hudi, hudi ljudje; — ki se ne sramujejo javno naglaševati »tujstvo« nekranjskih Slovencev v Kranjskej. Proti takemu orožju se ne brani človek, ki nesebično domovini služi. »Tujca« vas bosta za naprej v miru pustila, ali ljubčeki, ta dva tujca sta neodvisna človeka, — pred nobenim Slovenstvu sovražnim sistemom ne upognila vratov, — nemata strahu pred nobenim človekom; — kaj pa tedaj, ko se oni, ki zdaj tako korajžno blizgajo svojo jezo nad nja, ne bodo upali ven na agita-

LISTEK.

Kočevarji in Slovenstvo na Dolenjskem.

Kočevarji so nemški otok v slovenskem ljudstvu, kacic 20000 jih je. Oni živijo kompaktno v Kočevskem ter raztrošeni ali dotikajoči se drugih Kočevcev v črnomaljskem, žužeperskem ter novomeskem sodnijskem okraji.

Nemško narečje, koje starejši govorijo, je človeku, ki literarni nemški govori, tesko razumljivo. Kočevarji so marljivo, varčljivo ljudstvo. — Po zimi nijso doma, romajo po celem svetu kot krošnarji ter mali trgovci z južnim sadjem okolo. Marsikateri goldinar pridobijo ter ga domov prinesejo, po leti so kmetje. — Dosti Kočevarjev, ki je z malo košarico šlo mej svet, postalo je v tujini bogatih. Na Dunaji in drugih velicij mestih se nahajajo taki kočevski ljudje.

Doma ljudstvo pridno dela. Zemlja njegova, kjer v kompaktnih masah živi, nij najplodnejša na Dolenjskem in božjega blagoslova, otrok, je vsako leto veliko. Kočevci mora tedaj mej svet.

Se ve da je tu in tam se kacega Kočevca polastila moderna strast, na zgubo družih se obogateti: marsikateri večji trgovec na Nemškem išče plačilo kupov za na up prodano blago, in večkrat zastonj, ali v velikej večini je značaj Kočevca strogo soliden. Nij bogsigavedi kak talent ali

z malim vé živeti in strasten je v varčljivosti, ako mu to tudi stradanje nalaga.

Po večjem govori Kočevci tudi slovenski, ali strogo na to pazi, da v zakon ne vzame Slovenko. Temu se ina Kočevci po večjem zahvaliti, da se se nij vtopil v obdajajočem ga jugoslovanskem elementu. (Mejaš mu je tudi Hrvat). Navezan nij na občenje z navedenimi sosedi in skromen in petičen je.

Kočevci je flegma, ali ako jeza v njem vskipi, je hud. Vendar okrožno sodišče v Rudolfovo nema dosti žnjim v kazensken oziru opraviti; tam se po večjem le prizivne obravnave zaradi žaljenja časti odpletavajo, koje pa svedočijo, da zamore flegma prav gorak postati.

Kočevci rad Kočevcu pomaga in kedar denar razposojuje, nij oderuh Kočevcu nasproti.

O tem ljudstvo se do najnovejšega časa nij dosti govorilo. V novjšem času našlo je drugo Nemstvo v njem dober ferment za svoje do lepe Adrije hrepeneče težnje. — Na ljudsko in srednjo solo se je gledati začelo. Z uspehom se je dozdej delalo v tej soli. Mlajsi Kočevci že govorijo literarno nemščino.

Nemški »Schulverein« si je to deželico v posebno ljubezen izbral; v njo prihaja po njem precej denarja, ki se vto tudi vporablja, na meji proti Slovincem postaviti sole z nemškim poučevalnim jezikom. — Ne dá se tajiti, da je misel o germanizatorični misiji Kočevstva tudi že prodrla mej zavednejše kočevsko ljudstvo. V mestu Ko-

čevji je Kočevstvo strastno za to idejo, pa tudi zvonaj na kmetih se javlja ista prikazen ob občinskih volitvah in posebno v krajih na meji Slovenstva. Tu in tam v teh postajah kaže Kočevci veliko strast, vstrajno strast.

Z vsemi dopustljivimi in nedopustljivimi sredstvi se dela na to, kakega nevarnega Slovence odvreči od kacega javnega posla, in mej učitelji so ljudje, ki so nevtrujeni agitatorji za schulvereinove namene.

Pravega voditelja Kočevci doma se nemajo; kar se kot tacega šteje, je sredstvo v rokah dunajskih Nemcev, ki v naglici tudi v Ljubljani sveta išče. — Ali nemore se tem možem odreči, da nijso agilni. — Nekranjski Nemci spoznali so, da zamore kočevski element že zaradi tega dobro sredstvo za potujčenje Slovenstva biti, da sploh obstoji. Vse se stori, da se to vzmogoči.

Hranilnico, dobro okovarjeno hranilnico so v mestu Kočevji ustanovili. Ta hranilnica ima precej denarja. V njo vlagajo tudi zvonaj kranjske domačije živeči Kočevci svoj denar in tega je precej. Kočevci sam ne jemlje dosti iz hranilnice denarja, isti se Slovincu ponuja in tudi tedaj dá, ako že ima kranjska hranilnica kakovo svoto na posojilu.

Dolenjski Sloven je večkrat v stiski, vzame — dosti stroškov, 6—7% obresti mora plačati. Gleda se na to, da stroške strogo nemški človek dobi.

V mestu Kočevji ustanovil je nemški »Schulverein« solo za lesno industrijo. — Štirirazredno

cijo — na ulico; — tedaj nemara bosta «tujca» dobra, da opominjata k odporu proti potujčevalcem slovenskega naroda ter družita volilce.

«Tuji ljudje!» Ah se ve da; «vrli Nemci», smo čitali v «Slovenskem Narodu» in se v uvodnem članku, «vrle Nemce» nazivali ste onih 104 nemških schulvereinovcev, ki so po komandi Weitlofa hodili na Dolenjskem v boj proti Šukljetu. — Le škoda, da nij več teh «vrlih Nemcev», več, par stotin: «Kranjci» so in to je prva, ne «tujci». Mi «tujci» smo veseli bili, da na Dolenjskem s kočevskim, tedaj zgolj nemškim mestom, ki je dalo 90 glasov, nij več nego 104 nemških glasov! Vi, ki hočete narodu biti voditelji; vi, ki ste baje vso pamet v zakup vzeli, vi ste tožni, da teh «vrlih Nemcev» nij več, nego ubogo število 104! Hinc illae lacrimae v «Slovenskem Narodu» ki se v necem dopisu nad navedenima «tujcema» jezi, da neki 3 gld. računata za pisarije! (Znano je, da dva «tujca» po dolenjskem beraskem merilu računata in zastonj svete dajeta, ter da se zato, kar drugi 6—8 gld. računijo, v njihovih pisarnah 3 gld. računijo).

Pa Nemce moramo dobiti, ki imajo neki prepolno srce za slovensko ljudstvo. — Advokati, notarji, uradniki morajo kranjski Nemci, ali saj nemško misleči ljudje biti in ne Slovenci iz Koroške, Štajerske, ti slednji so «tuji ljudje», in kar «tuji ljudje» in če se tako malo za svoje delo računijo, preveč je! — Prijazni ljudje ste, ali patenta na vaše navedene neumnosti vendar ne boste vzeli.

Zlahtna gospóda, ko se je dr. Razlag, jeden najduhovitejših, najplemenitejših slovenskih domoljubov nesel k pogrebu v Brežicah, nij se tam videl nobeden Ljubljčan! — Le dr. Vošnjak prisel je ter na grobu govoril lepo o možu, kojega je kot boritelja Slovenstva respektoval tudi Nemec.

V Ljubljani izhajajoče časopistvo dozdej se nij prineslo temu možu dostojnega nekrologa, — le kratko zabeležila se je njegova smrt. «Tuj človek!» štajerski Sloven!

Dolenjske volitve.

III.

Jedna najžalostnejših prikaznij v življenji našega naroda je, da socijalno naše življenje ni normalno. Umljivo je, da je to. Nemštvo nam sega do živega, potujčiti hoče naše ljudstvo in lepo našo domovino pridobiti za nemške izseljence. Braniti se moramo temu, in ta boj stori, da je sovraštvo mej Nemci in Slovenci na dnevnem redu. Ne samo v političnih borbah vskipi to sovraštvo, tudi v socijalnem življenji se gledamo ko pes pa mačka.

gimnazijo imajo in ako bo novomeska gimnazija leto za letom manj učencev v gornji gimnaziji imela (letoš po 6—10 v jednom razredu in vseh učencev 128), dobili bodo tudi gornjo gimnazijo.

(Nič ne pomaga, država ne bo gimnazijo vzdržavala, koja bo skoraj več učiteljev, nego učencev imela. Železnice nij, vojakov nij, — ljudstvo slovensko v osrednjih dolenjskih krajih obožava in fante ne more pošiljati v srednje šole. Že zdaj mora meščanstvo v Novem mestu s prosto hrano dosti našim fantom v veliko večji meri, kot se to drugodi zgodi, — pomagati.)

Kočevje, glavno mesto, nij veliko, ali čedno, lepo je. Hiše so velike, lepe. Gostilne nahajaš, kakor v večjem mestu ob železnici. Gozdov ima Kočevje veliko, tudi premoga ter snovi za stekleno industrijo. Pet ur od Kočevja na slovenskih tleh v Dvoru so fužine za železnico, lastina preboga tega Auersperga, ki ima v Kočevji veliko posestva. Ako to vse pride jedenkrat v bližino svetovnega prometa, postane Kočevje faktor, s kojim se bo računati moralo.

Gleda se na Kočevskem na to, da se ne jedna kočevska familija ne zgubi. Ker so Kočevci tudi s Slovenci drugim sodnijam priklopljeni, dela se na to, da se to razmerje razruši, da se vsi Kočevci pod jedno sodnijo združijo. Nij neumna misel to, pri družih sodnijah je nekaj občenja z Slovenci in celota je važna; celota družu Kočevce, separira jih od Slovencev. In kdo vé, ako se ta misel jedenkrat ne uresniči. — Ker zbog ubostva tu pa

Ne bomo razmotrivali, ako je sovraštvo mej našimi Nemci, nemško mislečimi ljudmi, in Slovenci v socijalnem življenji opravičeno, ali ne; toliko je gotovo, da ni lepo in da nam Slovencem škoduje.

Nemci se mislijo mej nami kot boljše pleme. Oni so se že davno začeli ločiti društveno od nas. Ko smo se začeli Slovenci zavedati kot narod, bilo je ločenje ostenativno. Kazino za kazinom se je ustvarjal. Na slov. Štajerskem bilo je število kazinotov početkom kaj majheno. V Celji n. pr. bila je pred 15. do 20. leti slov. čitalnica veliko društvo, kazino prav majheno. V Mariboru kazino tudi ni bilo kaj veliko v prvih časih.

Kazini pa so se s časoma jačili in zdaj so na slov. Štajerskem v glavnih mestih velika društva, čitalnice majhna in tudi v Ljubljani je nemško kazino društvo, ki se ne dá ignorirati.

Tužna naša zgodovina bila je kriva tega ojačenja nemških zabavnih društev. V vsacem trgu imel je Nemec v naših omikanejsih ljudeh svoje pomagače. Kdo starejših se je slovenski učil? — Uradništvo bilo je najpripravnisi ud nemškim društvom. Uradništvo bilo pa je in bo kot izobraženejši del naroda merodajno. V prejšnjih časih bilo je uradništvo vsegamogočno. To je vleklo tudi gmotno dobro stoječe druge meščane seboj in tako so nemška društva k moči prišla. K tem pomagali smo tudi mi. Ljudje naše težnje niso razumeli, pravili so, da novega našega jezika ne razumejo, mi smo jih «Nemčurje» zvali, odpahovali od nas. Nemci so jih srčno sprejemali in tam mej štirimi stenami preparirali v sovražnike lastnega ljudstva.

Tako je le malo bilo potrebno, da se nemir napravi mej domačini in Nemci, ter nemško mislečimi ljudmi na Slovenskem. Za plese, zabave je tudi zraven slo, tudi ženstvo se je utikavalo vmes. Še pred par leti smo na slov. Štajerskem n. pr. v socijalnem življenji v ostrem razporu bili, na slov. Kranjskem nič manj. — To seveda ni bilo dobro. Sovražnik mi v socijalnem življenji, mi je dosti ljutejši sovražnik v političnem boji. Mi Slovenci smo prav ostenativno nemških društev se izogibljali, tam so potem brez nas proti nam govoriti mogli, kar s hoteli. Naši ljudje, članovi teh društev, vdolbili so se prav močno v nemške nazore in s temi korakali so na politična volišča ter tam v škodo narodovo glasovali.

Iz etičnega stališča je grdo, ako se dva človeka zaradi tega sovražita, ako jeden politično drugače misli, nego drugi. Na Slovenskem se to navedeno sovraštvo lahko opraviči, ali ako se vidi, da se to od strani Nemcev z vso gorečnostjo neguje, ako se vidi, da to naše ljudi v društva Nemcev spravlja, potem ni pametno, to sovraštvo tudi od naše strani negovati.

tam Slovenec na boben pride, nakupi se tam rad Kočevce.

Tako lahko vidite na meji nemških Poljan proti Toplicam, da Kočevce narašča, v Toplicah krčmari, trguje. Bog ve, ako čez par desetletij se vidimo slovenskega gospodarja v dolenjskih Toplicah. Toplice so pa na slovenskem Štajerskem dosti, dosti nemčile, in ako je nemško ljudstvo v kraju toplie že trdno naseljeno, gre to še lažje. — Gori omenjene fužine so le par ur hodà od Toplic oddaljene. Občenje fužinarjev (slovenskih nemamo, Slovenec je le za teško delo, za katero skrbi ljuba mati narav, je le knap —) s Topličarji v bodočem času, kedar bo več prometa, bo, kakor v Laskem trgu, Zidanem mostu, Celji, na slovenskem Štajerji germaniziralo Slovenstvo. — Tako je gospóda v Ljubljani! Kaj Dolenjska, kaj «slovenski berači» na Dolenjskem! Le naprej v hudem diru za veliko politiko! Da se Slovenstvo na Dolenjskem materijalno in s tem duševno povzdigne, bila bi «kirchthumpolitik»; — da se Slovenstvo po hrvaškem bližnjem elementu, po železnici čez Novo mesto v Karlovec ojači, bilo bi iz stališča kristaliziranega «Kranjca» bedarija, da se v Ameriko izseljajočemu se dolenjskemu Slovincu napravi torišče za trgovski in drugi njegov talent, to bi bilo nemara Ljubljani na škodo! — Kaj hočemo, «tuji ljudje» nemajo pravice govoriti in dr. Poznik, ki je na to mislil, v Novem mestu ustanoviti hranilnico, je «intrigant» in še kaj drugega!

Na slov. Štajerskem se ne more reči, da je «Slovanom prijazni sistem» razmere mej ljudstvom in uradnistvom predrugačil. Tam je vse pri starem; Nemštvo se neguje v uradu, šoli, socijalnem življenji, kakor poprej; slov. Štajer se menda že celo k nemškim deželam šteje. Na Kranjskem je v tem oziru drugače. Uradništvo na Kranjskem mlado izvrstno, starejše z malimi izjemami precej dobro slovenski govori, ljudstvo tu ne najde tako lahko nemškega tolmača in nemški misleči g. uradniki so pristopnejši slovenskemu uradovanju. Na krmilu lokalne vlade je mož, kateremu slov. domoljubja ne moremo odrekati. On ima dosti opozicije mej lastnimi nemško mislečimi souradniki, ali po večjem le upliva na to, da se vsaj politični uradniki tako hudo ne navdušujejo za Nemštvo. Tudi na justične uradnike upliva to dosti; zmurni elementi mej nimi imajo podporo. Na Kranjskem je bilo dosti mej takozvanimi nemško-mislečimi ljudmi takih, ki so vsled avtoritete g. uradnikov hodili z njim v boj za nemške koristi. — Slednja volitev za državni zbor v dolenjskih mestih je pa pokazala, da ima Nemštvo na Dolenjskem le vzgolv v nemškem Kočevji 69, v Rudolfovem, kjer je najmanj 60 uradnikov, 35 glasov, v drugih mestih pa ne jednega glasú. Kranjsko Nemštvo se celo drugod ni upalo s kandidati na dap, samo na Dolenjskem so hoteli Nemci zmagati ali tu so zapazili v veliko začudenje, da jih je z nemškimi Kočevjarji vred ubogo malo.

To so vesele prikazni. Le pomislimo, da pri volitvah pod Auersperg-Lasserjem v dolenjskih mestih nismo mogli z narodnim kandidatom prodreti in pomislimo, da je stopilo pri zadnjih volitvah v teh mestih 625 volilcev na volišče, mej katerimi je bilo le 104 nemških glasov, zgolj nemške v Kočevji vračunši.

Kako bi slov. Štajerci takih prikazni veseli bili; z vso gorečnostjo bi take razmere utrjevali, pazljivo, pametno čuvali iste in ljudi, ki so se vrnili v domačo hišo. O Nemstvu se še na slovenskem Kranjskem dosti govoriti ne more, zdaj celo ne, kakor zadnje volitve svedočijo. V Tržiči je sicer močna nemška vedeta, ta bi pa dala se dobiti, ko bi se pametno ravnalo. Ali kaj se stori na slov. Kranjskem? Sramujemo se povedati, ali ker morebiti koristimo, moramo z mislijo na dan: našim ljudem ni prav, da nemamo dosti Nemštva, njim je na tem, da se Nemštvo množi, utrjuje. Kako to? No glejte! «Slov. Narod» je zval Nemce na Dolenjskem, ki so hoteli prodreti s svojim kandidatom in koje je predsednik nemškega «Schulvereina» vodil, «vrle Nemce» in onim volilcem v Kostanjevici, Višnji Gori, ki so za narodnega kandidata, Šukljeta, glasovali, pravil je, grdeč jih, da so se pred kratkim bili «Nemčurji» ter da ne mara za-nje. Ali n. pr. jednemu možu v Črnomlju, najbrže kakovemu g. uradniku, predbacival je, da je njegovo domoljubje se novo, ter ga s tem hotel onečastiti.

Pa se več, «Slov. Narod» in «Slovenec» le padata na zmiraj odločno slovenski mesti, Metliki, Črnomelj, na odločne starejše boritelje za Slovenstvo, kurita socijalno nesrečno sovraštvo mej Slovenci! Berite ta časopisa! Nij lista v kojem se ne bi ta, ali oni slovenski volilec ali agitator od socijalne strani ne prijemljaj. Ako je kdo teh napadenih nesrečno Slovenec iz Koroške ali Štajerske, potem se hujška tudi s tem, da se piše: to so «tuji ljudje!»

Volitve so se prav mirno vršile, ali ko se je zvedelo, da sta kandidata propadla, koje je matorstvo v Ljubljani postavilo, začel se je časnikarski lov po istih, ki so neki zakrivali pobeđe, kar z debelimi črkami se je pisarilo in dosti, dosti hujše, nega kedaj proti Nemstvu — proti domoljubnim slovenskim ljudem. — To vse je res napravilo neko socijalno stanje na Dolenjskem, katero je tako, da le more onemoglo Nemštvo se okoristiti iz nja, ker možje, ki bi po neodvisnosti svojej bili v bodoče dobre moči proti vsacemu sistemu, pravijo: fej — in pustijo vse. Nij dosti izbirati. V zapuščena mesta stopali bodo drugi — ali škoda za vsako moč, škoda posebno za to, ker nismo Slovenci sigurni, da nas hudi sistemi ne obisčejo. In narodno meščanstvo se bega ter v roke podi, kjer ne bi smelo biti. «Nemčur», «renegat», smo vpili pred 20. leti, sovražili soci-

jalno našince, ki niso kmalo vstopali v naše rajde! Bilo to ni dobro v času, ko se nismo vedeli, kako potreben je vsak človek našemu boru; neumno je pa to v času, v kojem naš slov. Štajer lapidarno uči, kam pride narod, ako kdo socialno hujska domačine.

Jeza ljuta vas kolje, ker niso ljudje hoteli po vaši komandi glasovati; naravna je ta jeza; ali kdo vam daje pravico, narodu škodovati, da si jezo ohladite? Kdo ima dobiček iz tega? Na strani stoji onemogli Nemec — jezi ga, da je z vami podlegel, in da vam ne more reči: Glejte, jaz sem vam pomagal, hvaležno mi poljubite roke — ali neizmerno ga veseli, ko vidi, da se tako neusmiljeno trgajo rajde slov. boriteljev; to ga jači, najdrznejši, najupljivnejši možje se po svojcih bratijo, politično polje zapuščajo: «Noch ist Deutschland nicht verloren!»

Zakaj pa vse to? Dva kandidata stala sta si nasproti, katerih jeden za Slovenstvo še nič ni storil, koji še jezika narodnega dobro ne zna, ki ni podpiratelj narodne literature, ne drugih narodnih ustanov, ki se gledé omike ne razločeva od narodnega človeka in nasproti temu drugi, ki je literarno že delal, koji je mlad in po prepričanju njegovih prijateljev, mej katerimi so dobri slov. literati, upati dà, da bode njegovo spretno pero beletristično še delalo, ki po navedenih upati dà, da bode s svojo zgovornostjo, ki mej živčimi slov. govorniki prvo mesto zavzima, še narodu koristil, ki po navedenih upati dà, da bode, ako nas Slovence sile sovražnih nam sistemov potisnejo na tla, z žurnalističnim peresom, koje je mej zdajšnjim slov. žurnalistvom najspretnejše, narodu koristil. Ker je ta slednji zmagal, zaradi tega se sme socialno življenje mej Slovenci razdirati, ker je ta slednji bil v slednjem času podpiratelj kot domoljuba znanega predsednika lokalne vlade na Kranjskem in smo — pisec tega sem tudi mej istimi bil — nekateri ljudje brez dejanske podloge o njem le domnevali, da bi jo ta mož nekda tja zavil, kjer narodno nasprotstvo temna pota hodi, zaradi tega je treba sovraštvo sejati mej slov. domoljubi! Ali je kovo ime na Slovenskem, razven ono Gregorčiča, in jednaci mož, ali kovi drugi princip kakor narodnostni, vreden, da bi se kaj tacega, Slovenstvu toliko škodljivega započeti smelo, kar se je. Za Margherija se to vse dela, da se ne verifikuje Šukljetova izvolitev in bi Margheri sedež slovenskega narodnega poslanca zasél!

Kdo pa je za božjo voljo ta Margheri, «visokorodni gosp. Albin Margheri»? — Tako daleč smo že, da se zaradi narodnega nadarjenega in izobraženega človeka, človeka, kojega stopinj ne sliši v svetu izvan njegove sobe, abstrahirano od vsega drugega — mej rojaci sovraštvo sejati smél! Joj, ali smo ubozi! — Dajmo rajše socialno razburjeno življenje mej nemško mislečimi našimi ljudmi in domoljubi umiriti, ne pa še zraven mej našimi ljudmi in domoljubi isto razdražiti. Nekaj mož misli, da će se volilec Šukljetovim prijateljstvo napove, da je s tem Bog si ga vedi kaj hudega napravljeno navedenim. Isti si mislijo, da je prijateljstvo, ki se zaradi tega razdere, prav skrbasto in vedó, kakove so imeli prijatelje. Tem je le to na korist. Ali stvar trpi. V malih mestih ni preveč delavnih moči. In če Slovenci socialno mirno ljudstvo postanemo, delamo po vresničenji besed nemškega pisatelja: «Je mehr die Slaven social an Bedeutung gewinnen, desto mehr wird der Zug sanfter Friedsamkeit durch die Menschheit gehen.»

Dopisi.

Iz Metlike v Črnomelj. Je prav lahko močó, ako urednik kakega dnevnika, kojemu je v naših razmerah težavno, vsak dan list z zanimljivim gradivom napolniti, kako stvar sprejme, ki posamezne ljudi ali stranke žali. Kaj tacega se spregleda, posebno ako uredništvo pozneje sprevidi, da je nespametno ravnalo. Ali ako list, in recimo dva lista, «Slov. Narod» in «Slovenec», v Ljubljani dan za dnevom cela mesta, kakor sta nasi mesti Metlika in Črnomelj, devata na ražen, potem je v tem početji nekaj drugega.

«Slov. Narod»! kaj sta ti ta dva mesta zalega storila, da ves tvoj gnoj kidaš ná-nja? «Hadži

Loja» je «Slov. Narod» v necem telegramu jednega — ne vemo katerega — Metličana, zval; «Neznačajneži» smo po navedenih obeh glasilih vsi iz navedenih mest, kojim Margheri ni imponiral; nek uveden člankar «Slov. Naroda», in kakor pravijo najboljši, ki ga se ima, imenoval je Metličane «širokozobno tolpo, pobalinstvo in populčarstvo». — In kako se je pisarilo o Črnomaljšanih? Z g. Šusteršičem, mirnim možem, ali trdnem v svojem domoljubnem prepričanju, ravnalo se je, kakor s fantalinom, ki ne vé, kaj dela; črnomaljšskemu sodniku, kojega ves okraj čisla, kar se je pokazalo pri slednjih deželno-zborskih volitvah, ki v jednom mesecu več v slovenskem jeziku uraduje, nego č. g. Zarnik v Ljubljani v celem letu — reklo se je prav ozbiljno, da nema prava, svojega mnjenja imeti in tako naprej v tem lepem slogu, nedolžne, pečene jance izpustivši.

Slavna pobožna in nepobožna gospóda, kdaj smo Metličani in Črnomeljčani narodnim domoljubnim boriteljem sramoto delali, kdaj smo iste zapustili, ko so bili hudi sistemi, ko se vsi isti g. c. kr. profesorji in drugi, ki zdaj nad nami žolč razlivajo, se o volitvah govoriti niso upali, ko so marširali po mogočnem komandu, ki je sedel pri oddaji glasov tako dolgo, dokler niso vsi oni glasovali, ki so po komandu glasovati morali? — Pa Margheri, Margheri je grof, «visokorodni g. grof», kakor ga je najboljši «Narodov» uvodni člankar z velikanskim respektom imenovati blagovolil, in mi smo «priprosto meščanstvo», kakor nas isti zove, in to je neki vse drugo!

Hrvatom smo najbližji mejači, rečemo lahko, da se bomo pohrvatili, to je le vprašanje časa. Jednake običaje imamo z Hrvati in kakor tam, vržemo tudi mi aristokrata, ako nam nij po volji. Vi v Ljubljani ste nam javili, da boste nas volilce vprašali po tem, kacega kandidata hočemo. Računili ste gotovo na narodne glasove, ko ste to storili. Ali ste tudi na nemške Kočevarje ter Nemce v Rudolfovem računili? Tega nam niste povedali. No in mi smo vam odkrito povedali, da za Margherija, «visokorodnega grofa», ne maramo, povedali smo vam tudi, da nas bo najmanj 200 glasov za Šukljeta. Vi še na to porajtali niste, kandidirali ste, kakor vam je nek velemož zaukazal. Pa disciplina! Zakaj se niste vi discipline držali? Ali ste se vi držali discipline pred dvema letoma, ko ste na tihem in za hrbtom necega gospoda, katerega ste se bali, mesto veleč. g. Urha — Šukljeta z vso gorečnostjo priporočali; ali se je neki drugi velemož ravnal po disciplini, o kojem gospodu je nek volilec ob slednej volitvi v Trebnjem poročal, de je proti starini Luki Svetcu pri zadnjih deželno-zborskih volitvah delal; ali ste vi disciplino spogali, ko ste dr. Dolenca proti kandidatu centralnega odbora, Obreži, kandidirali?

Vi ste učena gospóda, mi smo «priprosto meščanstvo», mi smo storili to, kar ste storili vi matadorji «Slov. Naroda» in «Slovenca», kateri «Slovenec» je v številki od dne 30. marca letošnjega leta proti Pfeiferju ongavil, dostavši se zraven, da se morajo možje za Dolenjsko kandidirati, ki kaj vedó.

Torej v tem oziru nam vender ne morete ničesar očitati. Za «neumno tolpo» nas, gospóda, ne smete jemati, ki nič ne vidi, kaj se mej vami godi, ki ne vé, kako je ubogo Slovenstvo na Kranjskem brez krmilarjev, ki bi saj v ožjem krogu imponirali. Mirno smo centralnemu volilnemu odboru naša mnjenja razodevali. Kaj ste pa vi organi tega odbora na to storili? Gnoj ste kidali na nas, pred svetom naša mesta grdili, nas razupili kot gnezda sovražnikov slovenske domovine!

Šuklje je Beli Kranjec! Videli smo ga mladeniča, videli ga moža. Grehe ima, grehe imate vsi drugi tudi, ali talentiran je in človek, ki se je mnogo, mnogo učil. Oddaljeni od drugega sveta, ljubimo krčevito to lepo našo Krajino in ponosni smo tudi na kak talent, ki ga je rodila Bela naša Krajina. Šuklje nam ni po nobenem činu pokazal, da ja zastavo slovenskega domoljuba zapustil — prvi bi bili, ki bi mu pot do javnega dela zaprli. Kak greh je tedaj naša ljubezen do domačina, kak greh, ako smo videli, da bi nas po vašej nakani zopet isti ljudje zastopati imeli, o kojih je g. Pfeifer sam rekel, da so gledé Slovenstva in Dolenjske pasivni?

Ali če ste videli, da smo kar le zaljubljeni v Šukljeta, čemu je bilo treba z gnojnimi vilami se nas lotiti? Ali smo vaši sužnji? Kje je to zapisano? To saj smo dozda kot vaši zvesti soborilci zaslužili, da do nas lepo, spodobno govorite, ako po vašej volji ne delamo. Dan zna dnevom prinašali ste gnjeva polne dopise, članke proti nam, vsak dan nas dražili, jezili in potem se zahtevate od nas, da vašega kandidata Margherija, za katerega smo manj marali, ko za lanski sneg, z banderi in muziko sprejmemo, ko je prišel, glasove k nam — nabirat!

Vi pravite v jednom uvodnem članku, da je prišel g. Margheri privatno v Metliko in Črnomelj, — v necem dopisu pa, da je prišel glasov nabirat. To slednje je pravo; v Črnomelj je prišel tudi protestirat proti slavoloku, katerega smo Črnomaljšani postavili z napisom: «Šuklje naš kandidat». — Kaj smo storili v Metliki? Nek c. kr. profesor iz Novega mesta je Margherija na potih v Belo Krajino spremljal. Nič hudega se nij kandidatu in kortežu zgodilo; nekateri so se čudili nad možema, da si domisljevata, pri nas, v Šukljetovej domačiji, dobiti glasov in smejali smo se in to veselje so nekateri prav nedolžno izjavili, da so sli v krčmo, kjer sta si general in njegov adjutant hladila jezo. Če se je kdo glasno nasmejal, če se g. grofu nij dopadal sprejem v Metliki, potem učena gospóda, vtolažite se; ljudje, koje ste vi prej razjezili, koje ste sramotili pred svetom, so se dosti dostojniše vedli, nego vi kultivirani ljudje v vaših dopisih in člankih. Ako bi se o katerem drugem mestu na svetu tako pisarilo, kakor o Metliki, kandidat one stranke, ki je tako pisariti, razžaljevati pustila, bi se sprejel tako, da bi moralisti «Slovenskega Naroda» glave zraven popolnoma zgubili!

In vi verjamete, kar vam človek, ki nič zgubiti nijma, piše, ki je denar na posodo jemal ter g. Margherija za povračitelja označeval.

Malo, malo bi na tehtnico dali, kar so vam dolenjski žurnalisti (imeli ste le dva v Rudolfovem in jednega v Metliki) pisarili in «Slovenski Narod» bi malo po značaju onega povpraševal, ki je kakor besen svoje kozle prevračeval in nemara bi našli, da vendar ne gre cela mesta tako žaliti pustiti, dopise tiskati, katerim se je poznalo, da jih je divji srd in plačano pero pisalo. Verjemite, kar je «Slovenski Narod» iz Novega mesta ter drugodi Dolenjske v času po volitvah prinesel, gabi se tudi pametnim volilcem g. Margherija; oni se z gnjusom obračajo od ljudij, ki so takó grdilno pisarili.

Laž je, kar je «Slovenski Narod» o vedenju Metličanov nasproti Margheriju natiskal, laž je, da se je kdo v sodniji v Črnomlji krohotal. Gosp. Margheri je prišel v Črnomelj glasove nabirat, videč pa gori omenjeni slavolok, postal je jezen, sel protestirat k glavarstvu proti slavoloku, kjer se mu je z vso mirnostjo reklo, da sme občina na lastnem zemljišči slavoloke postavljati. Od tam, pozabivši gornjo sukno, dirjal je k sodniji. Gosp. sodnik je bil na opraviilih na deželi. Ko pride domov, se mu javi, da ga g. Margheri čaka. On gre v urad, tam najde g. Margherija, necega profesorja iz Novega mesta ter kaplana v talarju in ko mu g. Margheri razloži, da je prišel g. Šusteršiča tožit, je sodnik poklical pisarja in g. grofa povabil, naj dà zatožbo na protokol. Potem so vsi trije odšli, in g. grof je tukaj palico pozabil.

Naš črnomaljski sodnik se je taktno kakor le mogoče vedel, in kaj mu je vse dopisnik «Slovenskega Naroda» očital? Bože, kaj more on za to, da mu je Šuklje ljubi kandidat, nego Margheri? Ali ne sme naš sodnik svoje mnjenje imeti? Drugodi so se nekateri sodniki za grofovo kandidaturo vnemali, za g. Wurzbacha tudi; celo na potovanje je jeden šel za slednjega. Kaj je na tem? Ali vas luna trka! Bogu zahvalite, da imamo tudi take sodnike, ki v germanizaciji Slovenstva ne vidijo Alfe in Omege vse politike na Slovenskem.

In kak truš delate, ker ima Metlika več glasov, nego kako drugo mesto? To je gotovo dobro, ker domoljubni so vsi metliški volilci. Pri prejšnjih volitvah ste pa jako zadovoljni bili, da smo imeli toliko glasov! Če bi bilo res kaj nepostavnega v metliških glasovih, kar ni, in če bi naši ljudje le malo tako pametni bili, kakor so nasprotno, pogledali bi v bodočnost; trpki, hudi boji nas Slovence še čakajo z Nemštvom; aj, kako bodo vsi metliški zdajšnji glasovi še dobri! — Ti nasi ljudje so politiki, — ali ima svet take politikarje?

Respekta mora vse ljudstvo na tla pasti pred takim vodstvom! — Treba je bilo res prositi za razsviljenje z nebes, ali ne za volilce, ampak za one, ki so v imeni vse dežele kranjske poslance postavljali in za one, ki so jih in jih se žurnalistično podpirajo.

Z Dolenjskega. V «Slovenca» od dne 20. julija t. l. pod štev. 162 se je nek dopisnik iz Dolenjskega jako hribovsko, z gorjačo v roki srdil in očital sleparstvo pri volitvah kmetijskih občin za državni zbor v okrajih: Trebnje, Radeče, Žuženperg, Mokronog, Kočevje. Očita med drugim, da je v dan volitve v Radečah nek gospod vitke postave, ki je občinski tajnik, cerkveni orglavec in nadučitelj, nek telegram volilcem prebiral, ki pa gotovo nij bil resničen, temveč le izmisljen; in nadučitelj vitke postave hotel je z dotičnim telegramom volilce begati i. t. d. Gospod dopisnik! Molčal bi na Vaš dopis, bi li ne bilo v njem toliko neresnic. — Evo Vam resnico! V Radečah smo v dan volitve stali razgovarjaje se večinoma vsi volilci na cesti pred občinsko pisarno. V hipu prinese nekdo (osebe se ne spominjam več) telegram in ga poda meni v roko. Jaz preberem dotični telegram najprvo zase, a potem glasno, da so okoli stoječi vsi lahko čuli. — Nato pride čast. gosp. župnik Janez Dolinar k meni in ko izve, kaj je v njemu, odide. O drugem gosp. duhovniku mi pač nij znano, da bi bil k meni prišel in zahteval videti telegram. Gosp. Dolinar pa je gotovo dobro vedel njegovo vsebino. — Kje je toraj oni gospod, ki je prasal mene z besedami: «Kje ste pa dobili telegram?» Je li resnično, da sem jaz gosp. vprašalcu telegram odrekel in smeje se potisnil ga v žep? — Mar mislite, da je bil telegram iz moje kuhinje, — toraj le izmisljen in jaz sem se bal javno pokazati ga! — Motíte se! — Nadalje naj služi dopisniku «Slovenca» v znanje, da je imenovani telegram bil v Trebnjem oddan 28. maja t. l. pod štev. 16 ob 8. uri 40 min. dopoldne ter dospel v Radeče isti dan ob 9. uri, in sicer na gospoda župana Juvaničiča v Radečah. — Ako Vam drago, gosp. dopisnik, potrudite se do vitkega učitelja in dotični telegram Vam stoji na razpolaganje, da mu preiščete: srce, pluća in sploh vso drugo drobovino. Preverjen pa je učitelj in bodite tudi Vi, da je telegram popolnoma resničen in zdrav, — in Vi kot tako učen in praktičen zdravnik mu gotovo ne najdete nobene napake. Na vse, kar stoji v Vašem dopisu o telegramu in mojem obnašanji — odgovarjam Vam: «Neresnica!»

Prasal bi rad gospoda dopisnika, kako to, da ne omeni v dopisu telegrama, ki je bil oddan od nekega gospoda v Radečah v dan volitve, na družega gospoda v Trebnjem. V njem je bilo brati: «Tukaj v Radečah so se volilci zjediniли ter volijo gosp. Windisch-Graetza».

Volilci v Radečah se nijso zjediniли, da volijo gosp. Windisch-Graetza. V «Slovenskem Narodu» tiskali so se telegrami iz Črnomlja, v kojih je bila neresnica, da je v Črnomlju polovica volilcev za Margherija, in bilo jih je mej 90 samo 15. Kako to, da «Slovenec» temu telegramu drobišča ne prerese? Konečno Vam, gosp. dopisnik, na Vaše vprašanje sporočam, da je moje srce v zadevi telegrama jako, jako mirno.

Nadučitelj vitke postave in volilni mož v Radečah
dne 28. maja t. l.

Narodno gospodarstvene stvari.

Eksisteneminimum.

Le onim državljanom je mogoče davke plačevati, katerim od svojih prihodkov po odbitku najpotrebnejših stroškov za davke še kaj preostaja. Kdor toliko dohodkov nima, mora glavno premoženje načeti, da zamore davke plačati. Kmet mora prodati živino, obrtnik orodje; brez živine kmet ne more uspešno gospodariti; njive, vinogradi brez gnojenja kmalu opesajo; letina se vedno manjša, kmet je siljen, eno zemljišče za drugim prodati ali pa dolgove delati.

Obrtnik, ki v sili za svojo obrt potrebno proda, je uničen, če ne najde drugod zaslужka. Ako dohodki ne zadostujejo, mora se glavnicu podjetju odtegniti in ona gre rakovo pot.

Ustanovilo se je načelo, da zamore le čisti dohodek biti predmet obdačenja, a ravno se je po tem načelu le navidezno vsaj gledé zemljiščnih davkov, kajti gledé dohodninskega davka odločuje § 8 c. patenta z dne 29. oktobra 1849, da so dohodki pod 300 gld. brez davka.

Pri odmerjanju zemljiščnega davka pa se ozira samo na čisti dohodek, katerega vrže posamežno zemljišče, a ne na okoliščine posameznega kmetovalca. Množina dohodkov je vsakako tudi odvisna od velikosti in rodovitnosti zemljišča. Mala parcela ne more toliko nesti ko velika iste vrste; na pešeni plitvi zemlji je slab sad, če se se tako skrbno obdela.

Kakošna je pšenica in kakošen je ječmen v Banatu, a ista pšenica, isti ječmen na Dolenjskem ne rodi, vsaj poskušne so bile brezuspešne.

Ako pa je samo katastralni dohodek posamezne parcele podlaga obdačevanja, mora vsak mali kmetovalec davke plačati ne gledé na to, če zadostujejo dohodki njegovih zemljišč, da redé njega in njegovo družino in da še nekaj preostaja za davke.

Pod Solonom teti (*Österreich*) IV. reda niso plačevali davka, isto tako ne rimski «capite censi». V srednjem veku, katerega si nekteri pobožni domljubi nazaj želé, plačala je revna tolpa ves davek (misera contribuens plebs). Državna potreba je pritiskala. Iskalo se je po novih virih državnih dohodkov. Začelo se je pobirati na vedno širneji podlagi in ne samo plemstvo, ampak tudi cerkev je morala pomagati. Davki naj bodo splošno bréme, glasila se je tedanja doktrina. A pri tem ni ostalo.

Spoznavalo se je, da je treba razločevati po zmóžnosti in po meri uživanja. Kdor več ima, naj več plača. Več bremen, več pravic, pa tudi narobe — bila je parola. V novejšem času se vedno več domoljubov oglašá za to, da se smejo davki le po razmeri čistih dohodkov in le od onega zahtevati, ki davek premaga. Namén države je, varovati obstoj (eksistenco) državljanov; jih radi države ukončati, je protislovje. Kar velja za meščana in tržana, mora veljati tudi za kmeta. Tudi kmetom je treba zagotoviti eksistenco; kajti če kmetije hirajo, čuti to tudi meščan.

Kako to doseči, o tem so razna mnenja.

Eni zahtevajo, da se preišče in odlóci, koliko je najmanje potreba za eno osebo, da se živi, potem naj se od zemljišnega dohodka ne samo stroški obdelovanja, ampak tudi za družino potrebna hrana odbije in več razredov ustanovi, po katerih bi se zemljiščni davek ne samo z ozirom na prideleke, ampak tudi z ozirom na druge razmere razločeval. Drugi svetujejo, naj se zemljiščni davek ali popolnoma odpravi, ali vsaj od 22 na 10 odstotkov čistega dohodka zniža in da se to, kar s tem odpade, nadomesti z uvedbo dohodninskega davka. Tretji iščejo resitev v obdačenju obresti naloženih kapitalov in borsnih dohodkov. Mnogo posvetovanja, a malo sklepov. Da se precej ne more odpraviti zemljiščni davek in brez nadomestka, je vsem jasno; a tudi male davkoplačevalce od zemljiščnega davka popolnoma oprostiti, morala bi se država braniti, kajti potem bi nekateri revnejši okraji bili popolnoma brez davka. Tako na primer v novomeškem okraju v davčni občini Gaberje, ki šteje 421 davkoplačevalcev, le 9 posestnikov plača nad 12 gld. direktnega davka; v občini Stara Žaga z 408 d. p. so samo štirje, ki nad 12 gld. direktnega davka plačajo, v Brusnici z 480 d. p. jih je le 13 tacih.

Te številke pa so tudi živ dokaz, kam se je doslo z razkosavanjem zemljišč.

(Konec prih.)

Razne stvari.

— (Novomeška gimnazija.) Dozdani ravnatelj naše gimnazije g. Fischer je za umirovljenje prosil, družega bomo dobili. — Vážno je za zadržaj cele gimnazije, kedo jej je ravnatelj. O bivšem ravnatelji ne bomo govorili; o njem je «Slov. Narod» že večkrat pisal in slednjič v jednej zadnjih števil. Nas nič ne briga politično misljenje g. dostojanstvenikov, gostoljubnost poznamo v tem pogledu tudi tujcem nasproti. Ali veliko bi vredno bilo, ako bi za novega ravnatelja prišel domačin

slovenski. Priznamo, da Nemec tudi ljubiti vé slovensko mladino. Kdo bi jej bil sovražnik? — Lepi, simpatični, talentirani fantje prihajajo v naše gimnazije, mirno, pokorno ljudstevce. Dosti imajo boja s tem, da se tujsčine, nemščine dobro privadijo ter v njej misliti, učiti navadijo. Marsikateri poklekne ter prosi, da bi ga božanstvo razsvetlilo, mej tem ko je jezik, v kojem se mora učiti, zavornica na fantovem vozu. Živimo v času, kjer ljubezen do domovine, do lastnega ljudstva toliko upliva na vsacega in posebno izobraženega človeka. — Domačin pozna svojce; sam je bil kot dijak v istih zadregah; sam je časih čez ojnice disciplinarne postave stopil; sam je bil vse to, kar nasi zdajšnji mladi ljudje v gimnazijah. Vse drugače — gleda domačin čednosti in grehe mladine domovine, nego še tak prijatelj mladine tujec — Neslovan. V našo gimnazijo prihajajo po večjem fantje, ki dosti nemščine ne prinesejo seboj, so še bolj Hrvati. Dajte, prosimo, gorkega prijatelja slovenske mladine, domačina, kot novega ravnatelja gimnaziji v Novem mestu!

— (Dolenjske Toplice — — pa železna cesta.) Kacih 300 strani debelo knjigo «Illustrierter Führer durch Steiermark und Krain» spisal je nek Josef Rabl. V tej knjigi popisuje tudi vse znamenitosti Kranjske, ali mej temi o Dolenjske razven Kočevja nič ne omeni. Gorenjskih krajev se spominja, vsako znamenitost tam popisuje, posebnosti stran železnic ležečih družih krajev so mu mari, slovensko Dolenjsko pa kratko s tem odpravi, da reče: «Bei Rudolfsvert befindet sich das Bad Töplitz, eine Mineralquelle mit 28° R., ausgezeichnet durch viele Heilwirkungen. Leider ist ihre Entfernung von der Bahn viel zu gross, als dass dieses Bad in Aufnahme kommen konnte.» (Blizo Novega Mesta se nahajajo toplice, mineralni izvirek — 28° R., znamenit po izvrstni zdravilni moči. Žal, da so te toplice tako daleč od železnice oddaljene, da bi popisale se v tej knjigi.) Dober zdravnik, ki je letos te toplice pohodil, rekel je, da bi te toplice v bližini železnice postale jedne največjih na avstrijskem jugu; 2000 do 3000 ljudi bi jih vsako leto obiskalo in 60 do 80 tisoč goldinarjev pustili vsako leto v tem kraju. Dolenjske se v knjigah ne omenjajo! — Reva je reva, saj se se domačini tega velicega sveta drugače ne spominjajo, kakor ob volitvah, kako bi se li inostranstvo!

— (Črnomaljski slavalok.) Iz Črnomlja se nam piše: Slavalok, na katerem smo imeli Črnomaljšani pred volitvami zapisano: «Šuklje je naš kandidat», smo po volitvah stran spravili. To se samo ob sebi razumeva, ali ta slavalok je pomenljiv. 2. junija t. l. pripeljal se je visokorodni gosp. grof Margheri v Črnomelj in tirjal je od oblastnije, da se ta slavalok kar precej odstrani. — Mož je gotovo mislil, da živi leta 1785, ko je navedeno zahteval. Človeka spominja to na tužni srednji vek, ko je kako grofovstvo kaj tacega tirjati, kaj, — samo izvršiti in se kaj — dodati smelo, in veseli nas, da smo meščani in kmetje slobodni ljudje. Joj, ali bi se nam drugače slabo godilo; g. grof je bil močno jezen!

— (Cestne strmine na Dolenjskem.) Med Št. Vidom in Trebnjem jih je 6 po 8 do 16% rasti navkreber; med Trebnjem in Rudolfovom jih je 16 po 6 do 15% rasti navkreber; med Rudolfovom in Kostanjevico jih je 12 po 4 do 17% navkreber; med Trebnjem in Litijo pa je zloznani Strmoglavec gotovo v živem spominu vsacemu potniku, ki živ peté odnese.

— (Na prvem živinskem somnji na Dunaji) se proda po 3000 telet, po 1500—2000 ovac, do 2000 prašičev, cena telet po 30—56 kr., ovac po 36—52 kr., prašičev po 30—42 kr. od kilograma. Koliko bi se dalo tja spečati iz Dolenjskega.

— (Vinske letine.) Leta 1884. se je vina pridelalo na Francoskem 35, popilo 32 $\frac{1}{2}$, a izvozilo le 2 $\frac{1}{2}$ miliona hl.; pridelalo na Laskem 27, popilo 22, a izvozilo le 5 milijonov hl. in na Španjskem 22, popilo 19 $\frac{3}{4}$, a izvozilo le 2 $\frac{1}{4}$ miliona hl. — Ko bi v severnih krajih, kjer trte ni, primerno toliko vina popili, prišli bi kupci kupavat tudi dolenjskega cvička; ako ostane vreme tako ugodno ko dozdaj, prekosil bo naš Dolenjec še francoska omizna vina; da bi le že drdrala dolenjska železnica.